

Länsstyrelsen Dalarna arbetar inom projektet Odlingslandskapets natur- och kulturvärden bland annat för att öka förutsättningarna för fortsatt skötsel av länets ängar så att deras natur- och kulturvärden kan bevaras.

Lieslätterkurser i sommar

Ta chansen att lära dig slå med lie! Här hittar du några av de kurser som arrangeras runt om i Dalarna i sommar. I kurserna ingår även instruktion i slipning av lien.

Källslätten - 16 juli

Kursen börjar kl. 09.00 uppe på Källslätten. Det finns liar att låna. Kursen pågår till ca 16.30 med paus för egen medtagen lunch. Ingen avgift.

Den som vill kan man vara med på en introduktionskurs i hässjning dagen efter. Det går bra att övernatta på plats om man tar med sig eget tält.

Anmälan till kursledaren Emil Nilzon via e-post: emil@widichs.se eller telefon 073-5804870

Kursen är en del i Källslättenföreningens firande av den 50:e slåttern – se www.kallslatten.se

Widichsgården, Bodarne, Gustafs 24 juni 9.00-ca 16.30

Kurs i lieslätter via Permakultur Stjärnsund
Ledare: Emil Nilzon.
Avgift 500 kr. Anmälan till kursledaren (se ovan).

Knutar Einars äng i Orsa Fred-sön 3-5 juli 18.00

Redskap, slipning av liar, slåtterövningar.
Samling på Orsa hembygdsgård den 3 juli.
Avgift 100 kr. Max 10 deltagare.
Ledare: Roland Öjeskog 070-245 53 75.
Arr: Naturskyddsföreningen Orsa

Fler kurser?

Eventuellt kommer även Länsstyrelsen att kunna ordna någon eller några kurser i sommar.

Håll utkik i kalendariet på vår webbplats www.lansstyrelsen.se/dalarna eller ring Märta Ohlsson 010-225 02 58 framåt sommaren.

Det kan även finnas fler kurser som arrangeras av andra organisationer i länet – kolla efter annonsering i lokalpressen och på anslagstavlor.

Sök miljöersättning senast 12 maj Se nästa sida!

Miljöersättning för slätterängar

De nya miljöersättningarna finns föreslagna i landsbygdsprogrammet. Programmet är ännu inte beslutat. Därför kan det fortfarande bli förändringar.

Nya miljöersättningen för slätterängar

Om ditt gamla åtagande upphörde 2014 eller tidigare, eller om du inte har haft något åtagande förut kan du söka miljöersättning enligt de nya reglerna som gäller från 2015.

För att få miljöersättning måste du liksom tidigare ha ett gällande åtagande. Ett åtagande innebär att du måste följa de villkor som gäller för miljöersättningen varje år under hela 5-årsperioden. För att få dina pengar måste du också söka utbetalning varje år.

Du söker åtagande och utbetalning i SAM Internet

Ersättning för allmän skötsel eller särskild skötsel

Allmän skötsel: Marken ska skötas så att det inte blir någon skadlig ansamling av förna. Det innebär att man ska slå ängen varje år på sådant sätt att växtmassan inte hackas sönder och föra bort det avslagna gräset. Man ska också hålla igenväxning borta.

Särskild skötsel ger en högre ersättning. Utöver villkor för allmän skötsel bestämmer Länsstyrelsen ett eller flera särskilda skötselvillkor som skrivs in i en åtagandeplan, på samma sätt som tidigare.

Länsstyrelsen bestämmer vad det är för markklass på marken. Även om marken har särskilda värden behöver du inte välja särskild skötsel.

Ersättning för betesmarker och fäbodete

Om du vill veta skötselregler och ersättningsnivå för övriga markklasser (betesmarker med allmänna värden, betesmarker med särskilda värden, skogsbete, mosaikbete och gräsfattiga marker) eller för fäbodete kan du gå in på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se eller kontakta Länsstyrelsen.

Detta gäller om du har ett pågående åtagande

Om du har ett pågående åtagande fortsätter det i de flesta fall som vanligt. Villkoren ändras inte. Sök utbetalning för 2015 i SAM Internet.

Är du osäker på vilka åtaganden du har?

Om du redan har åtaganden men är osäker på vilka du har, kan du kontrollera det på Mina sidor.

Om du vill öka ditt åtagande

Du kan inte öka dina pågående åtaganden. Däremot kan du i vissa fall söka ett nytt ökat åtagande i en ny ersättning med motsvarande mål och syfte och avsluta ditt pågående åtagande i förtid. Du får då ett nytt 5-årigt åtagande i en motsvarande ersättning istället.

Detta gäller pågående åtaganden för Betesmarker och slätterängar om det nya åtagandet inom antingen betesmarker och slätterängar eller fäbodan var för sig blir minst 0,1 hektar större. Du måste alltid ta med all mark och djurhållning från det gamla åtagandet in i det nya åtagandet.

Om du får ett nytt större åtagande beviljat enligt ovan kommer ditt gamla åtagande automatiskt att avslutas. Om du däremot inte skulle få ett nytt åtagande kommer du istället automatiskt att ansöka om utbetalning för det åtagande du hade tidigare.

Miljöersättning för slätterängar 2015

Slätterängar med allmän skötsel	1 000 kr/ha
Slätterängar med särskild skötsel	4 500 kr/ha
Komplement (samma som tidigare år):	
Bränning	800 kr/ha
Efterbete	700 kr/ha
Höhantering	1 700 kr/ha
Lieslätter	7 000 kr/ha
Lövtäkt	100 kr/hamlat träd
Svårtillgängliga platser	1 000 kr/ha

Liebladet ges ut av Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Foto: Märta Ohlsson, Jennie Lundgren, Liv Hellquist

Prenumeration är gratis. Meddela om du vill ha bladet per e-post istället för en tryckt tidning. Tipsa gärna andra som du tror är intresserade! Hör även av dig om du inte vill ha fler nummer av Liebladet!

Annonser: Det är gratis att annonsera om allt som har relevans för ängsskötsel i Dalarna.

Redaktör: Märta Ohlsson, tfn 010-225 02 58, e-post marta.ohlsson@lansstyrelsen.se

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

Fjärilar

- en app till din mobil

Jordbruksverkets app visar 17 fjärilar med information och flera bilder för varje fjäril.

Med appen kan du öka dina kunskaper om fjärilar som lever i odlingslandskapet. Fjärilar ger dig dessutom råd om vad du kan göra för att gynna dessa arter på dina marker.

Du hittar appen gratis på App Store eller Google Play. Sök på Jordbruksverket

Ersättning för trädgårds- gårdar och överlopps- byggnader har upphört

Ersättningen för återuppbyggnad av trädgårdsgårdar och restaurering av överloppsbyggnader ingick i förra landsbygdsprogrammet som gällde 2007-2013. I förslaget till nytt landsbygdsprogram för 2014-2020 finns de inte med.

Kulturmiljöersättningen för skötsel av öppna diken, odlingsrösen, brukningsvägar m.m. i åkermark finns inte heller med bland de nya miljöersättningarna.

Vill du ha en fjärilsbok?

Brukar du undra vad det är för fjäril du ser? Då kan du få svaret i fjärilsboken.

Boken är i fickformat och innehåller alla de ca 90 olika dagfjärilsarter som man kan få syn på i Dalarna och Gävleborgs län.

Boken är gratis för alla som sköter slätterängar och annan jordbruksmark. Hör av dig till Märta Ohlsson om du vill ha ett eget exemplar.

Priset till Årets ängsbrukare i Dalarna åter- kommer 2016

Länsstyrelsen kommer inte att dela ut något pris till årets ängsbrukare i Dalarna 2015. Men priset kommer igen nästa år, så du kan redan nu börja fundera på vem du vill nominera då!

Tips:

Lienätverket

Facebookgruppen Lienätverket är en samlingsplats för både uppdragsgivare och yrkesverksamma lieslättnare och kurshållare, tillverkare och försäljare, och allmänt intresserade. Det finns ingen organisation bakom utan nätverket drivs på frivillig bas.

Genom Lienätverket kan du hitta allt du behöver för att komma igång med din lie eller fördjupa dig i hantverket och få kontakt med andra som är intresserade av slätterängar.

Nätverkets vision är

- Att främja lien som arbetsredskap
- Att få flera att upptäcka lien och dess fördelar
- Att utveckla och bevara metoder och redskap
- Att öka kvaliteten på ängarna genom samarbete mellan länsstyrelser och företagare

På www.lienatverket.se kan man hitta kunskapsbank, videolänkar, med mera.

Bild ur Nordens flora av C.A.M. Lindman

Blåsuga

Blåsuga (*Ajuga pyramidalis*) är en tämligen sällsynt och krävande art som föredrar magra, friska till torra gräsmarker. Den växer i både slåtterängar och betesmarker och kan någon gång vandra in i utmagrade lindor.

Blåsugan är en utmärkt indikator för ogödslade betes- och slåttermarker. Den kan leva kvar rätt länge sedan hävden upphört, men på lång sikt är den helt beroende av att marken hävdas. Den förekommer i hela Dalarna, utom längst i norr och väster.

Växten har ett särpräglat, pyramidformat utseende. Den är oftast lågvuxen, cirka 1 dm hög, men kan ibland bli över 2 dm. Stödbladen minskar i storlek uppåt, men är alltid längre än de blåviolettera blommorna, som sitter i bladvecken. Den blommar på försommaren.

Foto: Liv Hellquist

